

مروری بر گیاهان دارویی مورد استفاده در درمان بیماری خود ایمنی پسوریازیس

A review of medicinal plants used in the treatment of psoriasis autoimmune disease

سمانه مجاهد^{۱*}، احسان قمی^۲

۱. دانش آموخته دکترای حشره‌شناسی دانشگاه گیلان، (نگارنده مسئول)
۲. دانش آموخته کارشناسی ارشد مهندسی کامپیوتر- نرم‌افزار، دانشگاه آزاد اسلامی واحد چالوس.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۰/۰۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۲/۱۲ - شناسانه برنمود رقمی: 10.22092/mpt.2025.368075.1177

چکیده

مجاهد، س.، قمی، ا.، مروری بر گیاهان دارویی مورد استفاده در درمان بیماری خود ایمنی پسوریازیس
نشریه علمی فناوری و گیاهان دارویی ایران، دوره ۶ - شماره ۲ - پاییز ۱۱- پائیز و زمستان ۱۴۰۲ صفحه: ۴۳-۲۳

گیاهان دارویی به عنوان یک درمان جایگزین یا مکمل ممکن است برای افزایش اثربخشی درمان بیماری‌های مختلف یا کاهش عوارض جانبی داروها مورد استفاده قرار گیرد. پسوریازیس یک بیماری پوستی التهابی نسبتاً شایع است. در این بیماری، پوست دچار لکه‌های تاول مانند قرمز و ملتهبی به نام پلاک میشود. علائم پسوریازیس بیشتر در نواحی آرنج، زانو و پوست سر بروز میکند ولی ممکن است نواحی دیگر بدن نیز درگیر شوند. این بیماری نوعی از اختلالات خودایمنی است که به دلیل ماهیت مزمن خود هزینه‌های اقتصادی، روانی و اجتماعی قابل توجهی را بر جامعه تحمیل می‌کند. برای درمان پسوریازیس، با وجود اثرات ناکارآمد یا اثربخشی کمتر، از داروهای شیمیایی موضعی استفاده می‌شود که با عوارض جانبی مختلفی همراه است، بنابراین محققان در سراسر جهان به دنبال داروهای جدید، مؤثر و ایمنتر با استفاده از منابع طبیعی هستند. در این میان گیاهان دارویی میتوانند یکی از روشهای درمانی جایگزین باشند. بسیاری از گیاهان دارویی در طبیعت موجود بوده و از این گیاهان برای درمان بیماریهای پوستی استفاده میشود. در این مقاله، گیاهان دارویی مختلفی که در درمان پسوریازیس مؤثر بوده و میتوانند برای توسعه درمانهای جدید استفاده شوند، مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

واژه های کلیدی: بیماریهای پوستی، گیاهان دارویی، پسوریازیس، التهاب

آدرس پست الکترونیکی نگارنده مسئول: Samaneh.mojahed@yahoo.com

مقدمه

که در تنه، اندام‌ها و پوست سر یافت می‌شود. با معاینه دقیق پلاک‌ها می‌توان فلس‌های نقره‌ای سفیدی را مشاهده کرد. در این بیماری، چشم‌ها به ندرت درگیر می‌شوند، اما در زنان تقریباً ۱۰ درصد از بیماران را شامل می‌شود. پسوریازیس عملاً همیشه با پوست مرتبط است (Nair & Badri, 2022).

در حال حاضر هیچ درمان کامل و قطعی برای پسوریازیس وجود ندارد؛ اما با استفاده از روش‌های درمانی مختلف می‌توان به خوبی آن را کنترل کرد. این درمان‌ها شامل کرم‌های استروئیدی، کرم‌های ویتامین D3، اشعه ماوراء بنفش، داروهای سرکوب‌کننده سیستم ایمنی مانند متوترکسات، سیکلوسپورین‌ها و داروهای گیاهی مانند آلوئه ورا و غیره می‌باشند (Boehncke & Schön, 2015). استفاده از داروهای مصنوعی با مجموعه‌ای از عوارض جانبی همراه هستند، این عوارض جانبی شامل استفاده طولانی مدت از کورتیکواستروئیدها است که منجر به زخم معده، نازک شدن پوست و استخوان و آب مروارید زودرس می‌شود. استفاده موضعی از ویتامین D می‌تواند باعث تحریک پوست شود. استفاده طولانی مدت از اسید سالیسیلیک روی پوست سر می‌تواند منجر به ریزش مو شود. محصولات قطران زغال سنگ می‌توانند باعث خشکی پوست شوند و پوست را نسبت به نور خورشید حساس‌تر کنند. در درمان فتوتراپی (نوردرمانی) نیاز به نظارت پزشک وجود دارد و اثرات نامطلوب از سوختگی تا سرطان پوست متغیر است. از این رو، نظارت بر ایمنی در طول درمان پسوریازیس از اهمیت

پسوریازیس یک اختلال التهابی مزمن پوستی، ناشی از نوعی نقص در عملکرد سیستم ایمنی بدن است که سرعت تکثیر سلولهای پوست در آن افزایش می‌یابد و عمدتاً ناخن‌ها، پوست و مفاصل را در برمی‌گیرد و موجب خارش، احساس سوزش و درد می‌شود (Elman *et al.*, 2018; Yang *et al.*, 2018; Yiu & Warren, 2018). پسوریازیس به عنوان یک بیماری پلی ژنیک (چند ژنی) شناخته می‌شود که می‌تواند در اثر تروما (شوکه یا ضربه روحی)، عفونت، دارو یا استرس‌های روانی ایجاد شود (Gudjonsson & Elder, 2019). این اختلال پوستی در سراسر جهان شیوع دارد. تخمین زده می‌شود ۲ تا ۳ درصد از جمعیت دنیا به پسوریازیس مبتلا هستند (Luger & Locer, 2018; Dutta *et al.*, 2024). که این میزان ممکن است در هر کشور متفاوت باشد (Ferrel *et al.*, 2017). این بیماری تقریباً در هر سنی ظاهر می‌شود، اما به طور کلی شروع بیماری معمولاً بین ۱۵ تا ۳۰ سالگی است. حدود ۸۵ درصد از بیماران علائم خفیف تا متوسط را نشان می‌دهند (Saavedra *et al.*, 2023). بیماران مبتلا به پسوریازیس در معرض خطر بیشتری برای ابتلا به بیماری‌های قلبی عروقی و گوارشی، سندرم متابولیک و سرطان هستند (von Csiky- Sessoms & Lebwahl, 2019).

افسردگی در بیماران مبتلا به پسوریازیس به دلیل کیفیت پایین زندگی شایع است. اشکال بسیار زیادی از پسوریازیس وجود دارد که در میان آن‌ها فرم پلاک رایج‌ترین شکلی است

پسوریازیس بدون در نظر گرفتن عوارض جانبی و اثرات ناسازگار آنها در مقالات مختلف بررسی شدند؛ ضمن اینکه هیچ توصیه ای در زمینه استفاده یا منع استفاده از این گیاهان در این مقاله نشده و فقط نتایج تحقیقات به صورت کلی بیان شده است. مقالات مرتبط در پایگاه داده های مختلف از جمله Web of Science، PubMed، Scopus و Google Scholar جستجو شدند.

در این بخش، فهرستی از گیاهان دارویی مورد استفاده برای درمان پسوریازیس ارائه شده که می تواند به ایجاد آگاهی عمومی در زمینه لزوم حفاظت این گیاهان کمک کند. اسم علمی، نام فارسی، نام خانواده و اندام مؤثره این گیاهان در جدول ۱ ارائه شده است.

زنجبیل تایلندی (*Alpinia galanga* (L.) Willd)

زنجبیل تایلندی گیاهای چندساله از خانواده zingiberaceae می باشد که تا ارتفاع حدود ۱/۵ متر رشد می کند، برگ های آن دارای تیغه های بلند و نسبتاً باریکی هستند. از برگ ها، ساقه ها، ریزوم ها و ریشه های این گیاه از زمان های گذشته به شکل سنتی در درمان بیماری های مختلفی از جمله پسوریازیس، التهاب و عفونت میکروبی استفاده می شد؛ همچنین قادر است به عنوان یک عامل آنتی اکسیدانی و ضد سرطانی به دلیل داشتن ترکیباتی همچون تانن ها، فلاوانوئیدها (کوئرتستین) عمل کند (Gulliver et al., 2018; Tanwar, 2023).

آلوئه ورا (*Aloe vera* (L.) Burm.f)

آلوئه ورا گیاه محبوبی است که در مراقبت های آرایشی و مراقبت از جراحی های

بالایی برخوردار است (Abraham et al., 2019; Rendon & Schäkel, 2019).

گیاهان دارویی از دیرباز در سراسر جهان برای درمان بیماری های مختلف از جمله بیماری های التهابی و خود ایمنی (بیماری های پوستی) مورد استفاده قرار گرفته اند؛ اما با پیدایش داروهای شیمیایی به تدریج نقش آنها کم رنگ شد و آنتی بیوتیک ها و داروهای شیمیایی به طور وسیعی مورد استفاده قرار گرفتند. در سال های اخیر به خاطر رویکرد مجدد مردم به مصرف داروهای گیاهی و عوارض جانبی کمتر آنها، تعادل مصرف به نفع داروهای گیاهی در حال رقم خوردن است. در واقع استفاده از گیاهان دارویی یکی از روش های مهم درمانی است که در درمان بیماری های پوستی نیز نقش مهمی دارد (Fernandes et al., 2023; Burlec et al., 2024). در درمان سنتی پسوریازیس، ممکن است کرم های موضعی و داروهای خوراکی مؤثر باشند، اما عوارض جانبی بالقوه ای نیز داشته باشند. داروهای گیاهی قرن هاست که برای درمان بیماری های پوستی مانند پسوریازیس مورد استفاده قرار گرفته اند که مزایای متعددی را نسبت به داروهای گیاهی سنتی از جمله اثربخشی و ایمنی دارد (Sharma et al., 2024).

گیاهان دارویی مؤثر در درمان بیماری

پسوریازیس

در این بررسی لیستی از گیاهان دارویی مورد استفاده در سراسر دنیا برای درمان پسوریازیس تهیه شده، از بین آنها گیاهان پرکاربردتر که در درمان این بیماری نقش چشم گیری دارند، انتخاب و بررسی و تأثیر مثبت آنها بر

جدول شماره ۱- گیاهان دارویی مورد استفاده در درمان پوزوریازیس

ردیف	نام علمی	نام فارسی	نام خانواده	اندام مؤثره	منابع
۱	<i>Adiantum capillus-veneris</i> L.	برسبازمان	Peridaceae	اندام هوایی	Kiani Far <i>et al.</i> , 2018
۲	<i>Alpinia galanga</i> (L.) Willd.	زنجبیل تایلندی	Zingiberaceae	ریشه	Gulliver <i>et al.</i> , 2018; Tanwar, 2023
۳	<i>Aloe vera</i> (L.) Burm.f.	صبر زردآلوتیورا	Asphodelaceae	برگ (ژل)	Aghmuni, & Khiavi, 2017; Danyal <i>et al.</i> , 2019; Wilson & Jackson, 2019; Syed <i>et al.</i> , 2025
۴	<i>Angelica sinensis</i> (Oliv.) Diels	گلبرجی	Apiaceae	ریشه	Weng <i>et al.</i> , 2016; Doppalapudi <i>et al.</i> , 2017; Rout <i>et al.</i> , 2017; Dabholkar <i>et al.</i> , 2021
۵	<i>Arcium lappa</i> L.	پاآدم	Asteraceae	ریشه	Aghmuni, & Khiavi, 2017
۶	<i>Azadirachta indica</i> A. Juss., 1830	آزاددرخت، چربیش	Meliaceae	برگ، پوست و ساقه	Alzohairy, 2016
۷	<i>Calendula officinalis</i> L.	همیشه بهار	Asteraceae/ Compositae	گل	Eraslan <i>et al.</i> , 2020; Silva <i>et al.</i> , 2021; Hamzic <i>et al.</i> , 2022
۸	<i>Capcium annuum</i> L.	فلفل زیتنی، فلفل چلی	Solanaceae	برگ	Elkhwaga <i>et al.</i> , 2023
۹	<i>Cassia fistula</i> L.	قلوس	Fabaceae	میوه	Tam & Son, 2015; Hareeshbai, 2021
۱۰	<i>Centella asiatica</i> (L.) Urban	گیاه پشقالی	Apiaceae	گل، بخش‌های هوایی	Keseroglu, & Gonul, 2014; Kukula <i>et al.</i> , 2022
۱۱	<i>Cestrum diurnum</i> L.	یاس و حشمی	Solanaceae	برگ	Disphanurati <i>et al.</i> , 2019; Das <i>et al.</i> , 2022; Bahgat <i>et al.</i> , 2023
۱۲	<i>Curcuma longa</i> L.	زردچوبه	Zingiberaceae	ریشه	Sarafan <i>et al.</i> , 2015; Varma <i>et al.</i> , 2017; Gendrisch <i>et al.</i> , 2021; Zeng <i>et al.</i> , 2022; Zhang <i>et al.</i> , 2022
۱۳	<i>Cuscuta epithymum</i> (L.) L.	اقصمون	Convolvulaceae	ریشه	Kiani Far <i>et al.</i> , 2018

Kiani Far <i>et al.</i> , 2018	ریشه	Fabaceae	شیرین بیان	<i>Glycyrrhiza glabra</i> L.	۱۴
Mansouri <i>et al.</i> , 2017; Kiani Far <i>et al.</i> , 2018; Gendrisch <i>et al.</i> , 2021; Singh <i>et al.</i> , 2024	گل	Hypericaceae	گل راهی	<i>Hypericum perforatum</i> L.	۱۵
Kiani Far <i>et al.</i> , 2018	اندام هوایی	Lamiaceae	اسطوخودوس	<i>Lavandula angustifolia</i> Mill.	۱۶
Daniyal <i>et al.</i> , 2019; Salunke <i>et al.</i> , 2023; Satpate & Jadhao, 2024; Syed <i>et al.</i> , 2025	ساق، میوه، برگ	Berberidaceae	زرشک، انگور اورگان	<i>Mahonia aquifolium</i> Pursh	۱۷
Bonesi <i>et al.</i> , 2018; Kiani Far <i>et al.</i> , 2018; Jeraiani <i>et al.</i> , 2019; Ravuri, 2024	گل	Asteraceae	بابونه	<i>Matricaria recutita</i> L.	۱۸
Erafslan <i>et al.</i> , 2020	برگ	Myrtaceae	مورد	<i>Myrtus communis</i> L.	۱۹
Kiani Far <i>et al.</i> , 2018	اندام هوایی	Brassicaceae	علف چشمه	<i>Nasturtium officinale</i> W. T. Aiton	۲۰
Daniyal <i>et al.</i> , 2019; Nasiri <i>et al.</i> , 2022; Ravuri, 2024	دانه	Ranunculaceae	سیاه‌دانه	<i>Nigella arvensis</i> L.	۲۱
Kiani Far <i>et al.</i> , 2018	پوست و شکوفه	Salicaceae	پیدمشک	<i>Salix aegyptiaca</i> L.	۲۲
Aghniami & Khatavi, 2017; Kiani Far <i>et al.</i> , 2018; Daniyal <i>et al.</i> , 2019; Dabholkar <i>et al.</i> , 2021; Maheshwari <i>et al.</i> , 2023; Ravuri, 2024	دانه، برگ و میوه	Asteraceae	خاربرسيم	<i>Silybum marianum</i> (L.) Gaertn.	۲۳
Daniyal <i>et al.</i> , 2019; Erafslan <i>et al.</i> , 2020; Guo <i>et al.</i> , 2024	ریشه	Smilacaceae	آزمک	<i>Smilax china</i> L.	۲۴
Kiani Far <i>et al.</i> , 2018	دانه	Solanaceae	تاجریزی	<i>Solanum dulcamara</i> L.	۲۵
Daniyal <i>et al.</i> , 2019; Vishwakarma <i>et al.</i> , 2022; Farha <i>et al.</i> , 2023; Pandiyan <i>et al.</i> , 2024	پوست درخت	Malvaceae	درخت لاله هندي	<i>Theophrastia populnea</i> (L.) Sol. ex Corrèa	۲۶
Gou <i>et al.</i> , 2022; Yang <i>et al.</i> , 2022	ریشه و میوه	Zygophyllaceae	خارخسک	<i>Tribulus terrestris</i> L.	۲۷
Kiani Far <i>et al.</i> , 2018	دانه و برگ	Fabaceae	شیدر قزبر	<i>Trifolium pratense</i> L.	۲۸

مروری
:

(Doppalapudi *et al.*, 2017).

چریش (*Azadirachta indica* A.Juss., 1830)

چریش درختی است از خانواده زیتون تلخیان (Meliaceae) که نام جنس آن یعنی *Azadirachta* در زبان های اروپایی از واژه فارسی «آزاد درخت» گرفته شده است. پوست ساقه چریش را سوزاننده و خاکستر آن را به صورت موضعی روی جوش ها قرار می دهند. از جوشانده برگ این گیاه برای حمام کردن جهت درمان عفونت بدن استفاده می شود. از این جوشانده به صورت خوراکی هم جهت درمان استفاده می شود. به علاوه روغن دانه چریش به دلیل داشتن ترکیباتی مانند آزادیراکتین، نیمبیدین و نیمبین و خاصیت ضدالتهابی آن ها برای از بین بردن شپش و درمان شوره سر و بیماری های پوستی همچون بیماری پسوریازیس استفاده می شود (Mursal *et al.*, 2024). برگ و پوست این گیاه دارای خواص ضد باکتریایی، ضد ویروسی، ضدانگلی و ضدقارچی است (Gavle & Ghotankar, 2019).

همیشه بهار (*Calendula officinalis* L.)

همیشه بهار یک گیاه علفی معطر با عمری کوتاه است که بومی اروپای مرکزی و مدیترانه می باشد. این گیاه تا ارتفاع ۳۰-۴۵ سانتی متر رشد می کند و در شرایط گرم و مرطوب یافت می شود. برگ های آن نیزه ای و مستطیلی شکل، به طول ۵ تا ۱۷ سانتی متر و از دو طرف کرک دار با حاشیه کامل و گاهی موج دار یا دنداندار است. کاربرد این گیاه به شکل جوشانده، دم کرده و عصاره الکلی در درمان بیماری های پوستی مانند پسوریازیس، آلرژیک، درماتیت

پوستی استفاده می شود. برگ های این گیاه ضخیم و گوشتی و به رنگ سبز تا سبز خاکستری هستند. ژل آلوئه ورا می تواند به کاهش التهاب که منجر به علائم پوستی و مفصلی در پسوریازیس می شود؛ کمک کند. آلوئه ورا حاوی آنتراکینون ها، استروئیدها، ساپونین ها و اسید سالیسیلیک هستند که فعالیت ضد باکتریایی دارند. این عوامل همچنین خواص ضد درد، ضد خارش، ترمیم زخم و ضد التهابی قابل توجهی را از خود نشان داده اند. بنابراین آلوئه ورا می تواند به عنوان یک داروی مؤثر برای درمان پسوریازیس مورد توجه قرار گیرد و نقش اساسی در علائم شایع این بیماری، کاهش خشکی و خارش پوستی دارد (Wilson & Jackson, 2019; Syed *et al.*, 2025).

گلپر چینی (*Angelica sinensis* (Oliv.) Diels)

گلپر گیاهی دوساله یا چندساله از خانواده Apiaceae است. در طب سنتی چینی این گیاه برای افراد مسن استفاده می شود، خون را نوسازی و کمبودها را جبران می کند. عصاره گلپر حاوی موادی از جمله psoralen است که می تواند در درمان پسوریازیس استفاده شود، زیرا در مواجهه با اشعه ماوراء بنفش A به عنوان حساس کننده به نور عمل می کند. پس از مصرف این گیاه، قرار گرفتن در معرض اشعه ماوراء بنفش باعث ایجاد پیوند متقابل DNA در اپیدرم می شود و تناوب سنتز DNA اپیدرمی را کاهش می دهد (Rout *et al.*, 2017; Richard, 2020). در چند بررسی دیگر، اثربخشی عصاره این گیاه چینی برای درمان پسوریازیس در بیماران مبتلا به اثبات رسید (Weng *et al.*, 2016).

التهابی، آنتی اکسیدانی، ضد باکتریایی و تعدیل کننده سیستم ایمنی بررسی شده است (Tram & Son, 2015; Hareshbhai, 2021).

گیاه بشقابی (*Centella asiatica* (L.) Urban)

گیاه بشقابی عمدتاً برای درمان بیماری‌های قلبی عروقی، غدد درون ریز، تنفسی، گوارشی و بیماری‌های پوستی مورد استفاده قرار گرفت. این گیاه به دلیل توانایی آن در پاکسازی گرما و رطوبت، سم‌زدایی و کاهش تورم شناخته شده است که آن را به یک درمان محبوب برای درماتیت، التیام زخم و لوپوس اریتماتوز تبدیل می‌کند. این گیاه حاوی آنتی اکسیدان‌های طبیعی بوده و عصاره آن دارای فعالیت ضد پوریازیس می‌باشد (Kukula et al., 2022; Lin et al., 2023). تحقیقات نشان داده است که عصاره *C. asiatica* به طور موثر رشد فیبروبلاست‌ها و سنتز کلاژن را تقویت می‌کند، در نتیجه بافت آسیب دیده پوست را ترمیم می‌کند و از هیپرپلازی اسکار جلوگیری می‌کند (Dewi et al., 2021).

یاس وحشی (*Cestrum diurnum* L)

این گیاه معمولاً به عنوان یاس وحشی شناخته می‌شود که بومی هند است و معمولاً به عنوان یک گیاه زینتی کشت می‌شود. عصاره این گیاه در درمان پوریازیس پوست سر و صورت مؤثر است. مکمل ویتامین D می‌تواند همراه با عصاره یاس وحشی درمان پوریازیس را افزایش می‌دهند (Disphanurat et al., 2019; Das et al., 2022; Bahgat et al., 2023).

زردچوبه (*Curcuma longa* L)

زردچوبه گیاهی است دارای ریزوم (ساقه‌های

و انگزما، جذام، مسمومیت‌های پوستی ناشی از درمان سرطان و غیره گزارش شده است. همچنین به عنوان تسکین دهنده پوست پس از آفتاب در محصولات آرایشی و بهداشتی به ویژه برای پوست‌های ملتهب و آسیب دیده مورد استفاده قرار می‌گیرد (Ashwlayan & Verma, 2018; Silva et al., 2021).

فلفل چیلی (*Capsicum annum* L)

فلفل چیلی یک محصول مهم و اقتصادی از خانواده Solanaceae می‌باشد که به صورت یک درختچه بزرگ چند ساله بوده که در هر دو آب و هوای گرمسیری و معتدل رشد می‌کند و امکان کشت در تمام طول سال را فراهم می‌کند. این گیاه دارای ساقه منشعب، متراکم و گل‌های سفید مایل به زرد است و همچنین میوه‌های آن در زمان رسیدن ممکن است زرد، سبز یا قرمز باشند و این میوه‌ها سرشار از آنتی‌اکسیدان‌ها، پروتئین‌ها، لیپیدها، ویتامین‌ها، کربوهیدرات‌ها و ترکیبات فنلی هستند (El-Kazzaz et al., 2024). این گیاه حاوی ماده‌ای به نام کپسایسین است که درد و خارش مرتبط با پوریازیس را تسکین می‌دهد. خمیر تهیه شده از برگ‌های خشک آن در درمان پوریازیس پلاکی مؤثر است (Elkhawaga et al., 2023).

فلوس (*Cassia fistula* L)

این گیاه دارای خوشه‌هایی پر جلوه با طول بیشتر از ۲ اینچ بوده و گل‌های آن زرد و معطر است. در طب سنتی ویتنام برای درمان بیماری‌های خود ایمنی مرتبط با پوست مانند از گیاه فلوس استفاده می‌شد. در بررسی‌های جدید اثربخشی بالینی این گیاه از نظر فعالیت‌های ضد

عصاره آن کرم موضعی پوست تهیه کرد. این گیاه حاوی آلکالوئیدی به نام بربرین است که ممکن است به سرکوب برخی از التهابات ناشی از پسوریازیس کمک کند. همچنین دارای اثرات ضد تکثیری است، به این معنی که می‌تواند رشد سلول‌های پوست را کند نماید (Salunke et al., 2023). پژوهش‌های دیگری هم در مورد اثرات عصاره این گیاه بر کاهش علائم پسوریازیس انجام گرفت که همگی مهرب تأییدی بر اثرات مثبت این گیاه در بهبود علائم پسوریازیس زدند (Satpute & Jadhao, 2024).

بابونه (*Chamomilla recutita* (L.) Rauschert)

بابونه دارای ساقه صاف و منشعب و برگ‌های بلند و باریک است و از دیرباز برای درمان بیماری‌های گوارشی، تحریکات پوستی، زخم‌ها استفاده می‌شود. روغن بابونه از پوست در برابر عوامل بیماری‌زا مانند کاندیدا و استافیلوکوک محافظت می‌کند. گل این گیاه فلاونوئیدی به نام کوئرستین دارد که دارای فعالیت‌های ضدالتهابی، ضد توموری، ضد ویروسی و ضد باکتریایی است. کوئرستین با مکانیسم‌های متعددی می‌تواند به عنوان یک عامل بالقوه برای درمان پسوریازیس استفاده شود (Bonesi et al., 2018; Elkhawaga et al., 2023). عامل دیگری که در کاهش بیماری پسوریازیس نقش مهمی ایفا می‌کند، ترکیب chamazulene مستخرج شده از گل‌های بابونه می‌باشد (Rauf et al., 2021). در بررسی کیانی فر و همکاران (۱۳۹۷)، بابونه در درمان کک و مک، پسوریازیس، آکنه، اگزما و سوختگی توسط ساکنین محلی مورد استفاده قرار

ریشه مانند زیرزمینی) که تا ارتفاع ۳ تا ۵ فوت رشد می‌کند و ریزوم آن در پزشکی استفاده می‌شود. کورکومین (دی‌هیدروفرولونیل‌متان)، ماده فعال موجود در زردچوبه، ممکن است با بهبود التهاب‌های پوستی در درمان پسوریازیس مفید باشد (Gendrisch et al., 2021; Zeng et al., 2022; Zhang et al., 2022). در پژوهشی، از ژل زردچوبه برای درمان پسوریازیس استفاده کرده و آثار بهبودی را در بیماران مبتلا مشاهده کردند (Sarafian et al., 2015). در پژوهش کیانی فر و همکاران (۱۳۹۷)، مشخص شد ساکنین محلی از زردچوبه برای درمان کک و مک، پسوریازیس و میخچه استفاده می‌کردند.

گل راعی (*Hypericum perforatum* L.)

یک گیاه گلدار دارویی است که در سراسر جهان یافت می‌شود. پماد این گیاه می‌تواند پوسته پوسته شدن و ضخامت زخم را کاهش دهد و همچنین دارای خاصیت ضدالتهابی و ضد باکتریایی نیز می‌باشد (Mansouri et al., 2017). پژوهش‌های مختلفی تأثیر گیاه گل راعی و عصاره‌ی آن را روی پسوریازیس نشان داده‌اند (Gendrisch et al., 2021; Singh et al., 2024). در پژوهش کیانی فر و همکاران (۱۳۹۷)، ساکنین محلی از گل راعی در درمان سوختگی استفاده می‌کردند.

زرشک، انگور اورگان

(*Mahonia aquifolium* Pursh)

گیاهی گلدار و بسیار محبوب است که در اختلالات پوستی به ویژه در درمان پلاک‌های پسوریازیس استفاده می‌شود. ساقه و برگ‌های گیاه را می‌توان به صورت پودر درآورد یا از

می گرفت.

علف چشمه (*Nasturtium officinale* W.T.Aiton)

از میان گیاهان مؤثر بر بیماری پسونیازیس در پژوهشی بیشترین کاربرد را گل و برگ و ریشه گیاه علف چشمه داشته که در فرم های خام و دم کرده، به شکل مرهم، روزانه ۲ گرم، ۱-۲ نوبت و به مدت سه ماه یا بیشتر در درمان این بیماری مورد استفاده قرار می گرفت (Kiani Far *et al.*, 2018). همچنین ساکنین محلی از این گیاه علاوه بر درمان پسونیازیس، در درمان برص، آکنه و اگزما هم استفاده می کردند. این گیاه از دیرباز در طب سنتی ایران، آذربایجان، مراکش و موریس استفاده می شده است و دارای خواص آنتی اکسیدان، ضد سرطان، ضد باکتریایی، ضد التهاب و محافظت کننده قلبی است. این اثرات درمانی توسط گلوکوزینولات های موجود در گیاه، ایزوتیوسیانات ها، پلی فنل ها (فلاونوئیدها، اسیدهای فنولیک، پروآنتوسیانیدین ها)، ترپن ها (از جمله کاروتنوئیدها)، ویتامین ها و عناصر زیستی ایجاد می شوند (Camponogara *et al.*, 2019).

سیاهدانه (*Nigella sativa* L.)

سیاهدانه گیاهی یک ساله است که در جنوب اروپا و برخی از مناطق آسیا از جمله سوریه، ترکیه، عربستان سعودی، پاکستان و هند پراکنده است. حاوی ترکیباتی مانند چربی ها، ویتامین ها، کربوهیدرات ها، عناصر معدنی و پروتئین ها، از جمله ۸ اسید آمینه از ۹ اسید آمینه ضروری است. کاربردهای غذایی و درمانی دانه های روغنی *N. sativa* در طب سنتی ایرانی سابقه طولانی دارد. از دانه های این گیاه به طور

سنتی برای درمان نوعی از پسونیازیس که با درد عمومی و لکه های زیاد همراه است، استفاده می شود (Nasiri *et al.*, 2022). بررسی های داروشناسی و ترکیبات فیتوشیمیایی عصاره دانه این گیاه شامل آلفا هدرین، آلکالوئیدها، تیموکینون و ساپونین ها، طیف وسیعی از فعالیت های آن از جمله اثرات ضد التهابی، ضد باکتریایی، ضد آنتی اکسیدانی، ضد قارچی و ضدانگل را نشان می دهد. ثابت شده است که عصاره *N. sativa* به طور چشمگیری التهاب را از طریق ترشح سیتوکین های پیش التهابی با واسطه تیموکینون و همچنین اتوزینوفیل ها کاهش می دهد (Arjumand *et al.*, 2019). در بررسی دیگری سیاهدانه توسط ساکنین محلی در درمان پسونیازیس، برص و میخچه مورد استفاده قرار می گرفت (Kiani Far *et al.*, 2018).

خار مریم (*L. Gaertn. Silybum marianum*)

گیاه خار مریم دارای برگ های پر مانند با لبه های خاردار است. این برگ ها مستطیلی تا نيزه ای شکل، بدون پرز، سبز براق با رگه های سفید شیری هستند. این گیاه به طور مکرر برای محافظت از کبد استفاده می شود. در بیماران مبتلا به پسونیازیس، کبد دچار تغییرات زیادی از جمله سیروز، فیروز و نکروز می شود (Maheshwari *et al.*, 2023; Ravuri, 2024). تغییراتی که در کبد رخ می دهد ممکن است به دلیل عواملی مانند عوامل تغذیه ای، مصرف الکل، داروهای ضد پسونیازیس یا به دلیل خود پسونیازیس باشد. خارمریم حاوی سیلیمارین و تاکسی فولین است که با بهبود عملکرد کبد، در درمان پسونیازیس کاربرد دارند (Aghmiuni

از فعالیت‌های بیولوژیک از جمله ضد التهاب، ضد دیابت، ضد درد، التیام زخم، ضد آلزایمر، و همچنین در درمان پسونیازیس نقش به‌سزایی را نشان می‌دهند (Vishwakarma et al., 2022; Pandiyan et al., 2024). در پژوهشی اثبات شد که عصاره‌ی اتانولی برگ لاله هندی موجب درمان علائم بیماری پسونیازیس در بافت دم موش شد (Farha et al., 2023).

خارخسک (*Tribulus terrestris L.*)

خارخسک که معمولاً به‌عنوان انگور منفذدار شناخته می‌شود، و سابقه استفاده طولانی مدتی در سراسر جهان دارد. گیاه *T. terrestris* بومی هندوستان است و عمدتاً در کشورهای اطراف دریای مدیترانه و در مناطق نیمه گرمسیری در سراسر جهان رشد می‌کند. بیش از چهار دهه است که در چین به‌عنوان یک داروی ضدخارش برای درمان بیماری‌های مختلفی مانند آکنه، آگزما، پسونیازیس و بیماری‌های کبدی استفاده می‌شده است. این گیاه از ساپونین‌ها، پلی فنل‌ها، فلاونوئیدها، گلیکوزیدها، آلکالوئیدها و تانن‌ها تشکیل شده است، و اما ماده دارویی فعال احتمالی آن ساپونین استروئیدی Terrestrosin D می‌باشد که از یک گلیکوزید و یک بخش ژنین تشکیل شده‌اند که می‌توانند ماهیت استروئیدی یا تری‌ترین داشته باشند. میوه‌ها و ریشه‌های این گیاهان همچنین دارای خاصیت ضد دیابت، ضد التهاب، ضد تومور و آنتی‌اکسیدان است. علاوه بر این، نشان داده شده است که عملکرد جنسی را بهبود می‌بخشد و از قلب و سلول‌های عصبی محافظت می‌کند (Guo et al., 2022; Yang et al., 2022).

(& Khiavi, 2017). در پژوهش کیانی فر و همکاران (۱۳۹۷)، ساکنین محلی از گیاه خار مریم در درمان پسونیازیس استفاده می‌کردند.

ازملک (*Smilax china L.*)

گیاه ازملک به‌طور گسترده در سراسر جهان در مناطق گرمسیری و معتدل، به‌ویژه در چین، کره، و برخی از کشورهای آسیای جنوب شرقی پراکنده شده است. قسمت دارویی اصلی *S. china* ریزوم آن است که دارای انواع فعالیت‌های دارویی از جمله اثرات ضد التهاب، ضد سرطان، آنتی‌اکسیدان، ضد دیابت، ضد چاقی و غیره است. ترکیبات مؤثره‌ی آن عمدتاً شامل ساپونین‌ها، پلی فنل‌ها، فلاونوئیدها، پلی‌ساکاریدها و اسیدهای آمینه می‌شوند (Xu et al., 2019). عصاره گیاه ازملک حاوی مقدار زیادی کوئرستین بوده که موجب درمان بیماری‌های مختلف پوستی مانند پسونیازیس می‌شود (Daniyal et al., 2019). در پژوهشی مشخص شد که عصاره اتانولی این گیاه موجب بهبود عملکرد ضد التهابی پوست برای کاهش التهاب بیماری‌های پوستی شده است (Jo & Choi, 2024).

لاله هندی

(L.) Sol. ex Corrêa *Thespesia populnea*

گیاه لاله هندی به‌طور سنتی در درمان ناراحتی‌های پوستی مانند پسونیازیس، کرم حلقوی، آگزما و بیماری‌های تبخال مفید است. روغن تهیه شده از جوشاندن پوست آسیاب شده این گیاه در روغن نارگیل، به‌صورت خارجی در درمان پسونیازیس و گال استفاده می‌شود. ترکیبات فنلی این گیاه طیف وسیعی

روش یا مکانیسم تأثیر گیاهان دارویی در

کمک به درمان پسوریازیس

شروع پسوریازیس عمدتاً زمانی آغاز می‌شود که عوامل محیطی یا ژنتیکی سلول‌های دندریتیک را فعال می‌کنند و منجر به تنظیم بالا سیتوکین‌های متعدد پیش التهابی می‌شود. این سیتوکین‌ها ممکن است باعث افزایش تکثیر کراتینوسیت شوند که چرخه التهاب مزمن را تداوم می‌بخشد (Li et al., 2022). تأثیر محصولات گیاهی و ترکیبات فعال آن‌ها بر بیماری پسوریازیس تا حد زیادی توسط بیماران پذیرفته شده است، زیرا اعتقاد بر این است که آن‌ها نسبت به درمان‌های معمولی ایمن‌تر هستند. علاوه بر این، محصولات گیاهی تنوع ساختاری و مکانیسم‌های عمل چند جهته زیادی دارند که معمولاً در ترکیبات مصنوعی و شیمیایی دیده نمی‌شود. محصولات گیاهی از طریق مهار پروليفراسیون کراتینوسیت و القای آپوپتوز، مهار واکنش التهابی ایمنی با مهار نفوذ لنفوسیت‌های T، سرکوب فعالیت فسفوریلاز کیناز (PhK) و مهار مسیر سیگنالینگ hedgehog (Hh) موجب سرکوب بیماری پسوریازیس می‌شود. تعدادی از مطالعات نشان می‌دهد که مهار پروليفراسیون کراتینوسیت‌ها، القای آپوپتوز و تعدیل تمایز کراتینوسیت‌ها به عنوان اهداف استراتژی‌های ضد پسوریازیس در نظر گرفته شده است. بیشترین حالت مطلوب برای درمان پسوریازیس، محصولات گیاهی هستند که همزمان هیپرپلازی اپیدرم و التهاب را مهار می‌کنند (Herman and Herman, 2016). به عبارتی دیگر، ترکیبات گیاهی در درمان بیماری

پسوریازیس می‌توانند با کراتینه شدن، تمایز کراتینوسیت‌ها، تمایز سلول‌های اپیدرمی انتقال اسید آلی و تولید اینترفرون-گاما انتقال اسید کربوکسیلیک مرتبط باشند (Wu et al., 2024). برخی از دیگر ترکیبات گیاهی با تنظیم مثبت پروتئین ApoA 1 باعث ایجاد اتوفاژی می‌شوند و از نفوذ سلول‌های CD4+T و ماکروفاژها عوامل بیماری‌زا جلوگیری می‌کنند (Song et al., 2022).

نتیجه‌گیری کلی

امروزه گیاهان دارویی با توجه به جایگاه ویژه‌ای که در بهداشت و سلامت جامعه دارند، همواره مورد توجه مراکز علمی و تحقیقاتی هستند. در طول سال‌ها، بشر برای مقابله با بیماری‌ها از رویکردهای مختلف استفاده کرده است. در میان رویکردهای متعددی که در مبارزه با بیماری‌ها به کار می‌رود، استفاده از گیاهان دارویی برای درمان بیماری‌های مختلف است. در دوران اخیر، استفاده از گیاهان دارویی به عنوان یک درمان مکمل و جایگزین در ترکیب با سایر درمان‌ها مورد توجه قرار گرفته است (Nwozo et al., 2023). داروهای گیاهی فواید متعددی دارند؛ از جمله آنکه عوارض جانبی کمتری دارند، آستانه تحمل بیمار در برابر آنها بیشتر است، نسبتاً ارزان هستند و به علت سابقه طولانی مصرف، مقبولیت دارند. گیاهانی که برای مصارف دارویی به کار می‌روند شامل کلیه مواد گیاهی از قبیل گل، میوه، ریشه، شاخ و برگ و دانه می‌باشند که ممکن است به صورت عصاره و ترکیبات شیمیایی جدا شده از آن‌ها برای تولید داروهای انسانی و دامپزشکی مفید

باشند (Pal et al., 2022).

پسوریازیس یک بیماری پیچیده و لاعلاج است که شامل چندین علت برای بیماری است و ۲ تا ۳ درصد از جمعیت جهان درگیر این بیماری هستند. این بیماری با عوارض جدی مانند آرتریت پسوریاتیک همراه است. هدف درمان مرسوم پسوریازیس، درمان ضایعات پوستی است. استفاده از داروهای مصنوعی عوارض مختلفی را به دنبال داشته است. در چند سال گذشته تحقیقات در این زمینه، راهبردهای درمانی مختلفی را برای درمان پسوریازیس ارائه کرده است. استفاده از داروهای گیاهی یکی از این استراتژی های نوظهور است. بسیاری از گیاهان دارای اثرات ضد پسوریازیس هستند که در این بررسی مورد بحث قرار گرفته است. امیدوارکننده ترین نتایج *Mahonia aquifolium* Urban, Pursh، *Centella asiatica* (L.) Urban، Pursh، *Curcuma longa* L، و آلوئه ورا به دست آمده است.

در حال حاضر، استفاده از داروهای گیاهی به جمعیت کمی از بیماران مبتلا به پسوریازیس محدود شده است. داروی گیاهی را می توان به عنوان درمان کمکی برای داروهای مصنوعی مورد استفاده برای درمان پسوریازیس، استفاده کرد که ممکن است روند درمان را بهبود بخشد. علاوه بر این، در میان ترکیبات گیاهی، عصاره های گیاهی دارای ترکیبات فعال بیشتری هستند و بنابراین اغلب به طور همزمان بر روی اهداف مختلف عمل می کنند. استفاده ترکیبی ممکن است دوز داروی مصنوعی را کاهش دهد؛ اگرچه ممکن است باعث عوارض

جانبی نیز شود. در طول دهه گذشته، چندین داروی گیاهی جدید برای درمان پسوریازیس مورد توجه قرار گرفته اند که اثر سیتوکین های مختلف التهابی مانند TNF- α ، IL-17A و IL-23 را خنثی می کنند. از طرف دیگر، همه این داروهای گیاهی ممکن است علائمی مانند خارش و پوسته پوسته شدن را کاهش دهند و دوره بدون علامت را طولانی کنند، اما به دلیل عوارض جانبی مانند شکنندگی یا تحریک پوست برای بعضی افراد یا تداخلات دارویی با سایر داروهای شیمیایی حتی محدودیت هایی نیز دارند. برای استانداردسازی داروهای گیاهی، نیاز به مشخصات نظارتی و دستورالعمل های کنترل کیفیت وجود دارد که بتواند ایمنی و اثربخشی درمان پسوریازیس را تضمین کند. مطالعات بیشتر با تعداد بیشتری از افراد برای اثبات اثربخشی درمانی این محصولات طبیعی ضروری است. همچنین پیشنهاد می شود که منابع گیاهی جدیدتر و به صورت همزمان در این زمینه بررسی شود و توسعه و گسترش تحقیقات در این زمینه احساس می شود.

References:

- Abraham, N., Krishnan, N. and Raj, A. 2019. Management of psoriasis-ayurveda and allopathy-A review. *International Journal of Dermatology and Clinical Research*, 5(1): 18-23.
- Aghmiuni, A.I. and Khiavi, A.A. 2017. Medicinal plants to calm and treat psoriasis disease. *Aromatic and Medicinal Plants: Back to Nature*; Houston, TX, USA, pp 1-28.
- Alzohairy, M.A. 2016. Therapeutics role of *Azadirachta indica* (Neem) and their active constituents in diseases prevention and treatment. *Evidence-Based Complementary and Alternative Medicine*, 2016(1): p.7382506.
- Arjumand, S., Shahzad, M., Shabbir, A. and Yousaf, M.Z. 2019. Thymoquinone attenuates rheumatoid arthritis by downregulating TLR2, TLR4, TNF- α , IL-1, and NF κ B expression levels. *Biomedicine and Pharmacotherapy*, 111: 958-963.
- AshwlayanVD, K.A. and Verma, M. 2018. Therapeutic potential of *Calendula officinalis*. *Pharmacy and Pharmacology International Journal*, 6(2): 149-155.
- Bahgat, D.M., Gad, H.A., Al-Sayed, E., Mahmoud, S.H., Mostafa, A., Mahfouz, N.M., Eldahshan, O.A. and Nasser B. Singab, A. 2023. Essential Oil of *Cestrum diurnum* L.: GC/MS Analysis, in Vitro and in Silico Anti-HCoV-229E Effects and Inhibitory Activity against LPS-Induced Inflammation. *Chemistry and Biodiversity*, 20(4): p.e202201045.
- Boehncke, W.H. and Schön, M.P. 2015. Disease burden and epidemiology. *Lancet*, 386: 983-994.
- Burlec, A.F., Hăncianu, M., Ivănescu, B., Macovei, I. and Corciovă, A. 2024. Exploring the Therapeutic Potential of Natural Compounds in Psoriasis and Their Inclusion in Nanotechnological Systems. *Antioxidants*, 13(8): p.912.
- Camponogara, C., Silva, C.R., Brusco, I., Piana, M., Faccin, H., de Carvalho, L.M., Schuch, A., Trevisan, G. and Oliveira, S.M. 2019. *Nasturtium officinale* R. Br. effectively reduces the skin inflammation induced by croton oil via glucocorticoid receptor-dependent and NF- κ B pathways without causing toxicological effects in mice. *Journal of Ethnopharmacology*, 229, pp.190-

204.

- Dabholkar, N., Rapalli, V.K. and Singhvi, G. 2021. Potential herbal constituents for psoriasis treatment as protective and effective therapy. *Phytotherapy Research*, 35(5): 2429-2444.
- Daniyal, M., Akram, M., Zainab, R., Munir, N., Shah, S.M.A., Liu, B., Wang, W., Riaz, M. and Jabeen, F. 2019. Progress and prospects in the management of psoriasis and developments in phyto-therapeutic modalities. *Dermatologic Therapy*, 32(3): p.e12866.
- Das, B., Rabalais, J., Kozan, P., Lu, T., Durali, N., Okamoto, K., McGeough, M.D., Lee, B.J., Barrett, K.E., Marchelletta, R. and Sivagnanam, M. 2022. The effect of a fennel seed extract on the STAT signaling and intestinal barrier function. *Plos One*, 17(7): p.e0271045.
- Dewi, W.S., Kurniadi, I. and Anwar, A.I. 2020. The effectiveness of galactomyces ferment filtrate, dexpanthenol, and *Centella asiatica* combination serum in the treatment of post-acne hyperpigmentation. *Bali Dermatology Venereology and Aesthetic Journal*, pp 26-30.
- Disphanurat, W., Viarasilpa, W., Chakkavittumrong, P. and Pongcharoen, P. 2019. The Clinical Effect of Oral Vitamin D2 Supplementation on Psoriasis: A Double-Blind, Randomized, Placebo-Controlled Study. *Dermatology Research and Practice*, 2019(1): 1-9.
- Doppalapudi, S., Jain, A., Chopra, D.K. and Khan, W. 2017. Psoralen loaded liposomal nanocarriers for improved skin penetration and efficacy of topical PUVA in psoriasis. *European Journal of Pharmaceutical Sciences*, 96(1): 515-529.
- Dutta, D., Maisnam, I., Mukhopadhyay, S., Raychaudhuri, S.K. and Raychaudhuri, S.P. 2024. Systemic Inflammation in Psoriasis: Sequel of Metabolic Syndrome. In *Metabolic Syndrome*; Elsevier: Amsterdam, The Netherlands, pp 621-633.
- El-Kazzaz, M.K., Ghoneim, K.E., Agha, M.K.M., Helmy, A., Behiry, S.I., Abdelkhalek, A., Saleem, M.H., Al-Askar, A.A., Arishi, A.A. and Elsharkawy, M.M. 2022. Suppression of pepper root rot and wilt diseases caused by *Rhizoctonia solani* and *Fusarium oxysporum*. *Life*, 12(4): p.587.

- Elkhawaga, O.Y., Ellety, M.M., Mofty, S.O., Ghanem, M.S. and Mohamed, A.O. 2023. Review of natural compounds for potential psoriasis treatment. *Inflammo pharmacology*, 31(3): 1183-1198.
- Elman, S.A., Weinblatt, M. and Merola, J.F. 2018. Targeted therapies for psoriatic arthritis: An update for the dermatologist. *Seminars in Cutaneous Medicine and Surgery*, 37(3): 173-181.
- Erarslan, Z.B., Ecevit-genç, G. and Kültür, Ş. 2020. Medicinal plants traditionally used to treat skin diseases in Turkey—eczema, psoriasis, vitiligo. *Journal of Faculty of Pharmacy of Ankara University*, 44(1): 137-166.
- Farha, S., Gade, R., Priya M, L., Dwarampudi, L.P. and SP, D. 2023. Phytochemical evaluation and anti-psoriatic activity of the ethanolic extract of the leaves of *Thespesia populnea*. *Indian Journal of Biochemistry and Biophysics (IJBB)*, 60(2): 156-159.
- Fernandes, A., Rodrigues, P.M., Pintado, M. and Tavaría, F.K. 2023. A systematic review of natural products for skin applications: Targeting inflammation, wound healing, and photo-aging. *Phytomedicine*, 115: p.154824.
- Ferrelì, C., Pinna, A.L., Piloni, L., Tomasini, C.F. and Rongioletti, F. 2017. Histopathological aspects of psoriasis and its uncommon variants. *Italian Journal of Dermatology and Venereology*, 153(2): 173-184.
- Gavle, K.P. and Ghotankar, A.M. 2019. A therapeutic review of medicinal potential of nimba (*Azadirachta indica*) in treatment of skin diseases. *Aayushi International Interdisciplinary Research Journal*, 6: 19-25.
- Gendrisch, F., Haarhaus, B., Krieger, N., Quirin, K.W., Schempp, C.M. and Wölfle, U. 2021. The effect of herbal medicinal products on psoriasis-like keratinocytes. *Biomolecules*, 11(3): p.371.
- Gudjonsson, J. and Elder, J. 2019. Psoriasis. In: Kang, S., Amagai, M., Bruckner, A., Enk, A., Margolis, D., MicMichael, A., Orringer, J, eds. *Fitzpatrick's Dermatology in General Medicine*. 9th ed. New York: McGraw-Hill. 457-497.
- Gulliver, W., Zouboulis, C.C. and Jemec, G.B. 2018. Evidence-based approach to the treatment of psoriasis: a systematic review and meta-analysis of

- the efficacy of topical versus systemic treatment. *Journal of the European Academy of Dermatology and Venereology*, 32: 3-52.
- Guo, J., Qi, C., Liu, Y., Guo, X., Meng, Y., Zhao, J., Fu, J., Di, T., Zhang, L., Guo, X. and Liu, Q. 2022. Terrestrosin D ameliorates skin lesions in an imiquimod-induced psoriasis-like murine model by inhibiting the interaction between Substance P and Dendritic cells. *Phytomedicine*, 95: p.153864.
- Guo, Y., Mao, W., Bai, N., Jin, L., Tang, S., Lin, X., Ni, J., Liu, X., Fu, H. and Shou, Q. 2024. Integrated network pharmacological analysis revealed that *Smilax glabra* Roxb. alleviates IMQ-induced psoriatic skin inflammation through regulating T cell immune response. *Journal of Ethnopharmacology*, 325: p.117836.
- Hamzic, A., Ginko, E., Delic, N., Kozarevic, E.C., Izic, B., Hamzic, D. and Sarić-Kundalic, B. 2022. Therapeutic effect of ointment for psoriasis based on *Achillea millefolium* L., *Calendula officinalis* L. and *Salvia officinalis* L. *Technologica Acta-Scientific/professional Journal of Chemistry and Technology*, 15(1): 69-79.
- Hareshbhai, P.H. 2021. Review of herbal plants used in the treatment of skin diseases. *Journal of Pharmacognosy and Phytochemistry*, 10(3): 349-356.
- Herman, A. and Herman, A.P. 2016. Topically used herbal products for the treatment of psoriasis—mechanism of action, drug delivery, clinical studies. *Planta medica*. 82(17): 1447-1455.
- Jerajani, H.R., Thomas, J., Gupta, A., Netha, G.N.R., Chawla, R., Shaikh, R., Babu, R., Williams, I., Talathi, P., Mehta, S.C. and Mittal, R. 2019. A real-world, non-interventional indian study evaluating intensive plant-based butter moisturizing cream in psoriasis. *Dermatology and Therapy*, 9: 537-546.
- Jo, H.M. and Choi, I.H. 2024. Effects of *Smilax china* Ethanol Extract on Anti-inflammation and Skin Barrier Function. *Asian Journal of Beauty and Cosmetology*. 22(4): 657-669.
- Keseroglu, H.O. and Gonul, M. 2014. Traditional topical herbal therapies in psoriasis. *CellMed*, 4(4): 23-1.
- Kiani Far, Zh., Azadbakht, M., Azadbakht, M. and Davoudi, A. 2018. Ethnobotanical

- investigation of medicinal plants used in skin diseases in Alamut region of Qazvin, *Journal of Medicinal Plants*, 4(12): 121-132.
- Kukula, O., Kırmızıkan, S., Tiryaki, E.S., Cicekli, M.N. and Günaydın, C. 2022. Asiatic acid exerts an anti-psoriatic effect in the imiquimod-induced psoriasis model in mice. *Immunopharmacology and Immunotoxicology*, 44(3): 367-372.
- Li, T., Gao, S., Han, W., Gao, Z., Wei, Y., Wu, G., Qiqiu, W., Chen, L., Feng, Y., Yue, S. and Kuang, H. 2022. Potential effects and mechanisms of Chinese herbal medicine in the treatment of psoriasis. *Journal of Ethnopharmacology*. 294: p.115275.
- Lin, P., Shi, H.Y., Lu, Y.Y., and Lin, J. 2023. *Centella asiatica* alleviates psoriasis through JAK/STAT3-mediated inflammation: An in vitro and in vivo study. *Journal of Ethnopharmacology*, 317: p.116746.
- Luger, T. and Loser, K. 2018. Novel insights into the pathogenesis of psoriasis. *Clinical Immunology*, 186: 43-45.
- Maheshwari, N., Maheshwari, N., Mishra, D.K., and Goyal, A. 2023. Phytotherapeutic potential of natural herbal medicines for management of psoriasis: current status. *Pharmacognosy Research*, 15(1).
- Mansouri, P., Mirafzal, S., Najafizadeh, P., Safaei-Naraghi, Z., Salehi-Surmaghi, M.H. and Hashemian, F. 2017. The impact of topical Saint John's Wort (*Hypericum perforatum*) treatment on tissue tumor necrosis factor-alpha levels in plaque-type psoriasis: A pilot study. *Journal of Postgraduate Medicine*, 63(4): 215-220.
- Mursal, M., Ahmad, M., Badruddeen and Akhtar, J. 2024. *Azadirachta indica* L. Medicinal and Aromatic Plants of India, 3: 47-59.
- Nair, P.A. and Badri, T. 2022. Psoriasis. In: StatPearls. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing.
- Nasiri, N., Ilaghi Nezhad, M., Sharififar, F., Khazaneha, M., Najafzadeh, M.J. and Mohamadi, N. 2022. The Therapeutic Effects of *Nigella sativa* on Skin Disease: A Systematic Review and Meta-Analysis of Randomized Controlled Trials. *Evidence-Based Complementary and Alternative Medicine*, 2022(1):

p.7993579.

- Nwozo, O. S., Effiong, E.M., Aja, P.M. and Awuchi, C.G. 2023. Antioxidant, phytochemical, and therapeutic properties of medicinal plants: A review. *International Journal of Food Properties*, 26(1): 359-388.
- Pal, N., Mandal, S., Shiva, K., and Kumar, B. 2022. Pharmacognostical, Phytochemical and Pharmacological Evaluation of *Mallotus philippensis*. *Journal of Drug Delivery and Therapeutics*, 12(5): 175-181.
- Pandiyan, M.K., Thangavelu, S., Vivekanandan, L., Murugesan, J. and Thangavelu, P. 2024. *Thespesia populnea* (L.) Soland. ex Correa. In *Medicinal and Aromatic Plants of India*, Vol. 3 (pp. 371-384). Cham: Springer Nature Switzerland.
- Ravuri, T. 2024. Role of Novel Natural Resources in the Treatment of Psoriasis. *International Journal of Health Care and Biological Sciences*, pp 18-23.
- Rauf, A., Akram, M., Semwal, P., Mujawah, A.A., Muhammad, N., Riaz, Z., Munir, N., Piotrovsky, D., Vdovina, I., Bouyahya, A. and Adetunji, C.O. 2021. Antispasmodic potential of medicinal plants: a comprehensive review. *Oxidative Medicine and Cellular Longevity*, 2021(1): p.4889719.
- Rendon, A. and Schäkel, K. 2019. Psoriasis Pathogenesis and Treatment. *International Journal of Molecular Sciences*, 20(6): p.1475.
- Richard, E.G. 2020. The science and (lost) art of psoralen plus UVA phototherapy. *Dermatologic clinics*, 38(1): 11-23.
- Rout, S.K., Tripathy, B.C. and Kar, B.R. 2017. Natural Green Alternatives to Psoriasis Treatment—A Review. *Global Journal of Pharmacy and Pharmaceutical Sciences*, 4(1): 001-007.
- Saavedra, A., Roh, E. and Mikailov, A. 2023. Psoriasis, Psoriasiform, and Pityriasiform Dermatoses. In *Fitzpatrick's Color Atlas and Synopsis of Clinical Dermatology*, 9th ed.; McGraw-Hill Education: New York, NY, USA, ISBN 978-0-07-179303-2.
- Salunke, G.V., Khajekar, A.D., Hatkar, A.K. and Kawade, R.M. 2023. Review On: Alternative Natural Treatment for Psoriasis. *International Journal of Pharmaceutical Sciences*, 1(12): 14-20.

- Sarafian, G., Afshar, M., Mansouri, P., Asgarpanah, J., Raoufinejad, K. and Rajabi, M. 2015. Topical Turmeric Microemulgel in the Management of Plaque Psoriasis; a clinical evaluation. *Iranian Journal of Pharmaceutical Research*, 14(3): 865-876.
- Satpute, A.S. and Jadhao, M.P. 2024. Formulation and validation on UV spectroscopy of Herbosomes loaded Mahonia aquifolium cream for psoriasis. *GSC Biological and Pharmaceutical Sciences*, 27(1): 099-106.
- Sharma, H., Gupta, N., Garg, N., Dhankhar, S., Chauhan, S., Beniwal, S. and Saini, D. 2024. Herbal Medicinal Nanoformulations for Psoriasis Treatment: Current State of Knowledge and Future Directions. *The Natural Products Journal*, 14(7): 61-79.
- Singh, N., Yadav, S.D., Gupta, P., Ali, F. and Arora, S. 2024. Dermal Delivery of *Hypericum perforatum* (L.) Loaded Nanogel: Formulation to Preclinical Psoriasis Assessment. *Recent Advances in Drug Delivery and Formulation: Formerly Recent Patents on Drug Delivery and Formulation*, 18(2): 138-154.
- Silva, D., Ferreira, M.S., Sousa-Lobo, J.M., Cruz, M.T. and Almeida, I.F. 2021. Anti-inflammatory activity of *Calendula officinalis* L. flower extract. *Cosmetics*, 8(2): p.31.
- Song, J., Jiang, J., Kuai, L., Luo, Y., Xing, M., Luo, Y., Ru, Y., Sun, X., Zhang, H., Liu, T. and Li, X. 2022. TMT-based proteomics analysis reveals the protective effect of Jueyin granules on imiquimod-induced psoriasis mouse model by causing autophagy. *Phytomedicine*. 96: p.153846.
- Syed, J., Bhat, K.A., Ahmad, F., Islam, A., Islam, Z., John, A. and Shah, A.A. 2025. Role of medicinal plants in autoimmune diseases like Sjogrens syndrome, SLE and Psoriasis: Concept, utilization and perspectives. *Role of Medicinal Plants in*, p.215.
- Tanwar, A., 2023. Natural Compounds in Psoriasis Management: A Review. *International Journal of Pharmacognosy*, 10: 489-510.
- Tram, N.T. and Son, H.L., 2015. Assessment of anti-psoriatic activity of *Cassia fistula* L. extract incorporated cream. *British Journal of Pharmaceutical Research*, 5(6): 370-378.

- Varma, S.R., Sivaprakasam, T.O., Mishra, A., Prabhu, S., Rafiq, M. and Rangesh, P., 2017. Imiquimod-induced psoriasis-like inflammation in differentiated Human keratinocytes: Its evaluation using curcumin. *European Journal of Pharmacology*, 813: 33-41.
- Vishwakarma, A., Arora, P. and Dhobi, M., 2022. *Thespesia populnea*: An Ethnomedicinal, Phytochemical and Pharmacological Review. *The Natural Products Journal*, 12(2): 2-12.
- von Csiky-Sessoms, S. and Lebwohl, M., 2019. What's new in psoriasis. *Dermatologic clinics*, 37(2): 129-136.
- Weng, S.W., Chen, B.C., Wang, Y.C., Liu, C.K., Sun, M.F., Chang, C.M., Lin, J.G. and Yen, H.R., 2016. Traditional Chinese Medicine Use among Patients with Psoriasis in Taiwan: A Nationwide Population-Based Study. *Evidence-Based Complementary and Alternative Medicine*, 2: 1-13.
- Wilson, K. and Jackson, R., 2019. Sunlight exposure and psoriasis: A review of the literature. *Journal of Photochemistry and Photobiology B: Biology*, 201: p.111668.
- Wu, X., Zheng, Q., Shen, F., Song, J., Luo, Y., Fei, X., Jiang, W., Xie, S., Ma, X., Kuai, L. and Wang, R., 2024. The therapeutic efficacy and mechanism action of Si Cao formula in the treatment of psoriasis: A pilot clinical investigation and animal validation. *Journal of Ethnopharmacology*. 323: p.117662.
- Xu, M., Xue, H., Li, X., Zhao, Y., Lin, L., Yang, L. and Zheng, G., 2019. Chemical composition, antibacterial properties, and mechanism of *Smilax china* L. polyphenols. *Applied Microbiology and Biotechnology*, 103: 9013-9022.
- Yang, E.J., Beck, K.M., Sanchez, I.M., Koo, J. and Liao, W., 2018. The impact of genital psoriasis on quality of life: a systematic review. *Psoriasis (Auckl)*, 8: 41-47.
- Yang, M., Oppong, M.B., Di, J., Yuan, Q., Chang, Y., Jiang, M., Cao, S., Dong, P., Li, L., Xie, Y. and Luan, X., 2022. Steroidal saponins with anti-inflammatory activity from *Tribulus terrestris* L. *Acupuncture and Herbal Medicine*, 2(1): 41-48.
- Yiu, Z.Z. and Warren, R.B., 2018. Ustekinumab for the treatment of psoriasis: an

evidence update. *Seminars in Cutaneous Medicine and Surgery*, 37(3): 143-147.

Zeng, L., Yang, T., Yang, K., Yu, G., Li, J., Xiang, W. and Chen, H., 2022. Curcumin and curcuma longa extract in the treatment of 10 types of autoimmune diseases: A systematic review and meta-analysis of 31 randomized controlled trials. *Frontiers in Immunology*, 13: p.896476.

Zhang, S., Wang, J., Liu, L., Sun, X., Zhou, Y., Chen, S., Lu, Y., Cai, X., Hu, M., Yan, G. and Miao, X., 2022. Efficacy and safety of curcumin in psoriasis: preclinical and clinical evidence and possible mechanisms. *Frontiers in Pharmacology*, 13: p.903160.

A review of medicinal plants used in the treatment of psoriasis autoimmune disease

Samaneh Mojahed^{1*}, Ehsan Ghomi²

1. PhD degree in Entomology at Gilan University . (Corresponding author)
2. Master's degree in computer-software engineering, Islamic Azad University, Chalous branch.

Received: December 2024 Accepted: March 2025 - DOI: 10.22092/mpt.2025.368075.1177

Abstract

Mojahed, S., Ghomi, E., A review of medicinal plants used in the treatment of psoriasis autoimmune disease

Iranian Medicinal Plants and Technology, Vol 6, No. 2, 2023,24 5-6: 23-43(in Persian)

Abstract

Medicinal plants may be used as an alternative or complementary therapy to increase the effectiveness of treatment for various diseases or reduce the side effects of medications. Psoriasis is a relatively common inflammatory skin disease. In this disease, the skin gets blister-like red and inflamed spots called plaque. Psoriasis symptoms appear mostly in the elbow, knee, and scalp areas, but other body areas may also be affected. This disease is a type of autoimmune disorder that imposes costs and psychological and social attention on society due to its chronic nature. For the treatment of psoriasis, despite the ineffective or less effective effects, topical chemical drugs are used, which are associated with various side effects, so researchers around the world are looking for new, effective, and safer drugs using natural sources. Meanwhile, medicinal plants can be one of the alternative treatment methods. Many medicinal plants exist in nature and these plants are used to treat skin diseases. In this article, various medicinal plants that are effective in

Email address of the corresponding author: Samaneh.mojahed@yahoo.com

the treatment of psoriasis and can be used for the development of new treatments have been examined.

Keywords: Inflammation, Skin diseases, Medicinal plants, Psoriasis.